

nieuws uit België

Faunistische problemen in de Hoge Venen en de Ardennen

Onder redactie van dr. sc. Jean-Claude Ruwet verscheen 'Problèmes liés à l'étude et à la gestion de la faune des Hautes-Fagnes et de la Haute-Ardenne' en bevat de tekst van een aantal lezingen van diverse sprekers over insecten, vogels en zoogdieren, gehouden tijdens een colloquium van de Universiteit Luik op het Wetenschappelijk Station van de Hoge Venen, Mont-Rigi, gehouden van 15-18 oktober 1975. De ornithologische artikelen zijn 'Les Méthodes utilisées pour dénombrer les oiseaux' (B. Frochot, pag. 47-69), 'Stratégies démographiques et développement de l'Ecosystème' (J. Blondel, pag. 71-99) en 'Inventaire des arènes de parade et dénombrement des Tétrasydes (*Tetrao tetrix*) dans les Hautes-Fagnes de Belgique' (J. C. Ruwet & S. Fontaine, pag. 101-135). De uitgave verscheen pasgeleden.

Florzé

Florzé ligt in Haute Ardenne ten zuidoosten van Luik, twee kilometer ten noorden van Aywaille, boven aan de dalhelling van de Amblève. In dit gebied belandde in 1966 de KJN (Katholieke Jeugdorganisatie voor Natuurstudie), sinds 1970 sloeg de CJN (Christelijke Jeugdbond voor Natuurvrienden) haar tenten daar op. In 1974 waren een groot aantal gegevens over dit gebied drukklaar maar konden maar niet uitgegeven worden. Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg werd bereid gevonden de inventarisaties, anno 1970, in een boekwerk uit te geven. Een duidelijk bewijs dat dit genootschap verder kijkt dan haar neus lang is. In deze gedrukte uitgave worden de karakteristieken van de bezochte excursieterreinen beschreven, een inleiding tot de geologie rond Florzé, de flora, floristisch overzicht, de vogels van de omgeving van Florzé (pag. 38-52), de vlinderfauna, bovendien hoofdstukken over vier wandelingen: 'Sur la Hé', 'De Ninglinspo', de vegetaties van rotsen, droge en matig droge graslanden op kalkhoudend substraat en 'Terugblikken en vooruitzien' met een bibliografie. Er werden 90 vogelsoorten rond Florzé waargenomen, waarvan er 77 met zekerheid of een zeer grote zekerheid regelmatig als broedvogel voorkomen. Als voorkomende soorten worden onder andere genoemd Zwarte Wouw, Kerkuil, Nachtzwaluw, Draaihals, Grote Gele Kwikstaart, Grauwe Klauwier, Waterspreeuw, Sprinkhaanrietzanger, Bosrietzanger, Fluitier, Vuurgoudhaantje, Taigaboombkruiper, Grauwe Gors, Appelvink, Europese Kanarie, Putter, Goudvink en Wielewaal.

Het boek kan een leidraad zijn voor hen die

een bezoek brengen aan het Amblève-gebied.

Eef Arnolds, Jaap Brinkman, Frans Engels, Anton van Haperen, Casper Staal: Florzé. Een natuurhistorische en geologische verkenning van een Belgisch heuvellandschap. 120 pag., met pentekeningen van Jaap Brinkman, Casper Staal en Alke de Kroes (1977). Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, reeks XXVII, afl. 1, 1977. Prijs f 15,- (afgehaald). Te bestellen door storting van f 17,75 (incl. portokosten) op giro 1 036 366 van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Bosquetplein 7, 6211 KJ Maastricht met vermelding 'boek Florzé'.

Flagrante overtreding van het Gewestplan Turnhout

Situering

Op de Belgisch-Nederlandse grens, op grondgebied van de gemeenten Kalmthout en Zundert, ligt het rietmoeras 'De Maatjes', dat in beide landen een wettelijke bescherming geniet.

Rondom het rietmoeras ligt een uitgestrekt weilandencomplex dat zich in België uitstrekt over Wuustwezel en Kalmthout.

Rijkdom

a) landschappelijk van zeer grote waarde, gezien de enorme open ruimte waarin de horizon gevrijwaard blijft van bebouwing.

b) ornithologisch is het gebied een unicum omdat er een aantal vogelsoorten broeden, die voor België door hun schaarse voorkomen uiterst belangrijk zijn (Grutto, Wintertaling, Slobeend, Roodborsttapuit, Grasmus, Tapuit, Korhoen). In totaal broeden minstens 50 paar-tjes Grutto's in het gebied, dat neerkomt op ongeveer 25% van de totale Belgische populatie.

c) in kringen van Volkskunde en Geschiedenis is de omgeving ook zeer bekend omdat er menselijke aanwezigheid van 8.000 tot 10.000 jaar geleden werd aangetoond.

Acties ter bescherming

– Vanaf 1973 beijverde een Belgisch-Nederlandse actiegroep voor de klassering van het Belgisch gedeelte van het Rietlandschap: K.B. van 6 januari 1976.

– In het kader van het Gewestplan werd getracht bufferzones te bekomen. Met succes: een groot aantal weilanden in Wuustwezel en Kalmthout kregen als bestemming 'Natuurgebied' en 'agrarisch gebied met ecologische waarde of met landschappelijke waarde'.

– In het kader van een maximale beveiliging werd een procedure op gang gezet tot klassering van de ecologisch waardevolle gebieden; de natuurgebieden moeten tevens natuurre-servaten worden.

Bedreiging

– De hele omgeving wordt geconfronteerd met het probleem van de waterwinning in België en Nederland.

– De huidige manier waarop de ruilverkaveling het Gewestplan negeert: op het huidige ogenblik werd er in het Natuurgebied zand

ling het Gewestplan negeert: op het huidige ogenblik werd er in het natuurgebied zand gestort en werden er grachten gegraven. Tevens werden in de ecologisch waardevolle gebieden bomen en aanplantingen vernield. In het kader van de ruilverkaveling werden ook alle wegen verhard waardoor er een enorme drukte ontstaat, vooral van gemotoriseerd verkeer.

– Mogelijke bouw van boerderijen in het ecologisch waardevolle gebied moet volstrekt geweigerd worden.

– De aanleg van visvijvers en het oprichten van weekendhuisjes verstoren het landschapelijk en ecologisch karakter.

Conclusie

De rijkdom van dit gebied, door het Gewestplan Turnhout gewaarborgd, dreigt totaal te loor te gaan als de overheid niet drastisch ingrijpt.

De Actiegroep 'Behoud Rietlandschap De Maatjes', p/a Nolsebaan 122, 2190 Essen, België, tel. 031-674 496 wijst op de bedreiging van dit interessante riet- en weilandencomplex aan de Belgisch-Nederlandse grens. De actiegroep vreest zelfs dat een aantal van de uitgevoerde ruilverkavelingswerken nooit werden goedgekeurd door het bevoegde ruilverkavelingscomité. Zij verzoeken aan onderstaande adressen protestbrieven te zenden en afschriften aan bovenstaand adres te doen toekomen: Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel; Minister van Landbouw, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel en Staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening, Anspachlaan 1 Bus 8, 1000 Brussel.

Stookolieslachtoffers

In 'Porzana' (jrg. 5, 13 december 1978, gestencild) wordt uitgebreid aandacht besteed aan tellingen van stookolieslachtoffers in 1976, 1977 en 1978 in België, terwijl in een artikel over de resultaten van 15 jaar stookolieslecht-offertellingen in België door E. Kuyken ook gegevens uit Zeeland zijn opgenomen.

Orgaan van de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie VZW, K. Ledeganckstraat 6, 9000 Gent, België.

Natur und Umwelt

In België verschijnt het Duitstalige tijdschrift 'Natur und Umwelt' vier maal per jaar. Het is een tijdschrift van de Vereinigung für Ornithologie, Natur- und Umweltschutz van de Vorstand AVES-Ostkantone. In no. 2 van de 9e jaargang lezen wij onder meer 'Ein Plädoyer für den Habicht' (W. Pfeiffer), 'Brutvorkommen des Mittelspechtes im Hertogewald, Eupen' (Willy Ortman) en in no. 3 van deze jaargang 'Vorsicht! Illegale Vogelfänger am Werk' en informatie over wettelijke voorschriften van de vogelvangst in het hoofdstuk 'Vogelfang 1978' (pag. 23-25).

Redacteur en verantwoordelijk uitgever van het tijdschrift 'Natur und Umwelt' is R. Heck, Berg 56, 4750 Bütgenbach, België, tel. 09 32 80 446691. Jaarabonnement Bfrcs 160.— voor volwassenen

en Bfrcs 80.— voor jeugdigen onder de 18 jaar. Postcheckrekening: 000-0760306-20 AVES asbl. 4890 Malmédy, België. Bankrekening: Soc. Gén. Banque Konto Nr. 248-0087197-24.

Vogelaverij blijft belangrijk

In aansluiting op de mededeling in jaargang 26, biz. 187, kan ik nog meedelen, dat bij incidenten met geringe schade aan de vliegtuigen, nemen de botsingen met vogels nog altijd een belangrijke plaats in. In 1977 ging zelfs een Mirage-5 verloren na in een vlucht Houtduiven te zijn terechtgekomen.

In dit verband treft men ernstige maatregelen zowel op nationaal als op internationaal vlak. Er is een grondige uitwisseling van informatie op Europese schaal, inzake de waarneming van belangrijke vogeltrekbewegingen. Levensgewoonten en gedragspatronen van de vogels worden bestudeerd en er worden kaarten van Europa samengesteld met de gebieden van hoge dichtheid. Ook de voorkeurroutes voor de trek komen op kaart.

Op alle militaire vliegtuigen neemt de overheid diverse maatregelen om het risico van vogelbotsingen te vermijden. Die bestaan o.m. uit het opstellen van luidsprekers die kreten laten horen van vogels in gevaar. Men zorgt voor rustige plaatsen naast de startbanen, waar de vogels rustig kunnen vertoeven zonder een onmiddellijk gevaar te betekenen.

Start en landing van vliegtuigen geschiedt met landingslichten aangestoken omdat de ervaring leert dat vogels de toestellen dan van verder zien aankomen. Dit laatste punt behoort tot de onderrichtingen die geregeld worden gepubliceerd voor de piloten (N.Blad, 3-4 februari 1979).

• Pierre Mannaert, Hertstraat 2, 9330 Dendermonde, België.

Franse PTT maakte telefoonpalen ongevaarlijk

De Franse Liga voor Vogelbescherming (LPO) verzocht de PTT, in verband met een nieuw model van metalen telefoonpalen, deze zodanig te wijzigen dat ze geen gevaar meer voor de vogels zouden kunnen opleveren. Deze palen, die van boven open zijn, vormen namelijk schuilplaatsen voor insecten en sommige vogelsoorten. Bij het verplaatsen van enkele van deze palen bleek uit de talloze kadavers die men er in aantrof, dat de vogels er niet meer uit konden komen.

De afdeling Algemene Zaken van de Franse PTT heeft in verband hiermee besloten het plaatsingssysteem te wijzigen en de palen tot op 10 cm van de top dicht te maken. Bovendien zijn er 100.000 sluitstoppen verdeeld en er zullen meer volgen om alle palen van het oude model dicht te maken.

De Franse vogelbeschermers zijn de PTT hiervoor zeer dankbaar en bovendien geeft het een goed voorbeeld aan andere rijksinstellingen. Een bewijs dat samenwerking en een goede wil tot goede resultaten kan leiden.